

Jaana Yrttiaho

KIPINÄ SYTTY

Gospellauluryhmän perustaminen ja kehittäminen

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Toukokuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2016	Tekijä/tekijät Jaana Yrttiaho
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		
Työn nimi KIPINÄ SYTTY. Gospellauluryhmän perustaminen ja kehittäminen		
Työn ohjaaja Riitta Kossi	Sivumäärä 21 + 2	
Työelämäohjaaja		
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli uuden gospellauluryhmän perustaminen ja kehittäminen paikkakunnalla jatkuvasti toimivaksi ja vireäksi ryhmäksi. Lauluryhmä aloitti toimintansa syksyllä 2015 osana Ylivieskan seudun kansalaisopiston kurssitarjontaa. Kyseessä on työelämälähtöinen toimintatutkimus. Prosessia tarkasteltiin ohjaajan sekä laulajien näkökulmasta. Tutkimuksessa korostuu kokemuksellisuus sekä humanistinen sekä konstruktivistinen oppimiskäsitys.</p> <p>Teoriapohjan syventämiseksi etsin tietoa gospelmusiikista, ohjauksesta ja toimintatutkimuksesta. Lauluryhmän perustamisen prosessi ja sen toiminta ensimmäisenä kautena raportoitiin. Tutkimuksessa tarkastelun kohteena oli ohjaajan työskentelyn parantaminen vastaamaan lauluryhmän tarpeita.</p> <p>Tutkimusaineistona oli oma kokemukseni ohjaajana, ryhmän laulajien välitön palaute sekä vastaukset puolistrukturoidusta kyselystä, jonka tein laulajille. Kyselyn sisältönä oli laulajien alkuodotukset, tyytyväisyys harjoitusten sisältöön sekä parannusehdotukset. Tietoperustana hyödynnettiin lauluoppaita ja hengellisen kuorotoiminnan uutta opasta <i>Parasta on laulaa</i>.</p> <p>Tuloksena tutkimuksesta voidaan todeta, että gospellauluryhmässä mukana olo on koettu mielekkääksi ja kehitystä ohjaajana on tapahtunut jo ensimmäisen vuoden aikana. Uusia ideoita lauluryhmän toimintaa varten on myös tullut tätä tutkimusta tehdessä.</p>		

Asiasanat

gospel, hengellinen musiikki, lauluryhmä, ohjaus, toimintatutkimus

ABSTRACT

Unit Kokkola- Pietarsaari	Date May 2016	Author Jaana Yrttiaho
Degree programme Degree Programme in Music		
Name of thesis A SPARK LIGHTS UP. Founding and developing a gospel singing group		
Instructor Riitta Kossi		Pages 21+ 2
Supervisor		
<p>The topic of the thesis was founding and developing a new gospel music singing group in the district so that it would become a continuing and active group. The singing group started in the fall of 2015 in the Community College of Ylivieska region. This thesis is a working life based research. The process is viewed from the director's and the singers' viewpoints. In the research there was emphasis of experience and humanistic and constructivistic learning.</p> <p>To deepen the theoretical basis of my thesis I studied about gospel music, group leading and action research. The thesis work explained the process of founding a singing group and it's action on the first season. Improving the work of the director to respond to the needs of the singing group was examined in the research .</p> <p>As research material was used my own experiences, the spontaneous feedback from the singers and also the answers of the semi- structured questionnaire I made for them. The questionnaire included questions about their expectations, contentment to the rehearsals and wishes of improvement. Singing guide books and a new spiritual choral guidebook <i>Parasta on laulaa</i> were used as knowledge base.</p> <p>As a conclusion of this research it was found that the action of the gospel singing group has been meaningful and I have progressed a lot as a leader during the first year already. When compiling this research new ideas emerged for the actions of the group.</p>		

Key words

action research, Gospel music, group leading, singing group, spiritual music

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 TAUSTAA	3
2.1 Gospelmusiikki.....	3
2.2 Ohjauksesta	4
2.3 Toimintatutkimuksen luonne	5
3 TOIMINNAN KUVAUS	7
3.1 Perustamislähtökohdat.....	7
3.2 Ensimmäinen toimintavuosi	7
3.3 Harjoitusten sisältö	11
3.3.1 Äänenavaus	11
3.3.2 Lauluryhmän sointi ja äänessä pysyminen	12
4 KYSELY LAULAJILLE	14
4.1 Kyselykaavakkeen kysymykset	14
4.2 Kyselyn vastaukset.....	15
5 POHDINTAA.....	18
LÄHTEET	21
LIITTEET	
LIITE 1. Kysely Gospellauluryhmäläisille	
LIITE 2. Mainos musiikki-illasta	

1 JOHDANTO

Keväällä 2015 minulle heräsi idea uudenlaisen lauluryhmän perustamisesta Ylivieskaan. Näin, että on tarve tällaiselle ryhmälle, koska Ylivieskassa oli kansalaisopistossa tarjolla vain viihdekuoro ja virsikuoro. Uskoin, että löytyy sellaisia henkilöitä, joita kiinnostaisi laulaa gospelmusiikkia ja jotka eivät kuulu vielä mihinkään kuoroon tai yhtyeeseen.

Itselläni oli niin hyvä muisto, kun lukioikäisenä olin nelisen vuotta mukana Suomen Lähetysseuran Amani-kuorossa. Amanissa oli laulajien lisäksi myös soittoryhmä afrikkalaisine rumpuineen. Tuossa kuorossa mukana olo kehitti minua monella tapaa laulajana ja ihmisenä. Olen laulanut myös monissa muissa tyttö- ja sekakuoroissa sekä projektiluontoisissa lauluryhmissä. Kokemusta on tullut sekä klassisen musiikin, että popmusiikin tyyleistä. Nämä positiiviset kokemukset varmasti olivat vaikuttajina sille, että ajatus uudesta lauluryhmästä omalle paikkakunnalleni syntyi. Tavoitteena gossPELLAULURYHMÄÄ perustaessani oli, että se palvelee mahdollisimman hyvin laulajia ja myös itseäni ohjaajana. Laulajat tällä alueella saavat mielekkään harrastuksen ja minä saan haastavan ja mukavan lisän työhöni.

Ennen aloittamista en tiennyt ollenkaan minkä tasoisia laulajia mukaan tulee. Aluksi suunnittelin ottavani mukaan myös soittajia. Päätin kuitenkin, että on parempi lähteä rakentamaan ryhmää ensin laulajista. Jännittävää oli odottaa tuleeko edes tarpeeksi monta ilmoittautunutta, jotta ryhmä voidaan perustaa. Sitten syyskuun alussa listalla oli jo neljätoista nimeä ja sain alkaa suunnittelemaan ensimmäisiä harjoituksia.

Alkuperäinen, ideaali ajatus oli, että ryhmä olisi sellainen, joka pystyy laulamaan haastaviakin moniäänisiä lauluja. Mutta kun Kipinä lauluryhmä sitten aloitti, niin huomasin, että on lähdeittävä ihan tyvestä puuhun. Ymmärsin myös, että itsenikin johtajana ja ohjaajana on tarpeen kehittyä siinä ryhmän mukana. Itsevarmuuteni johtajana tarvitsee vahvistua, koska minulla oli vielä arkuutta vuorovai-
kutuksessa. Silti tunsin, että työ on erittäin mielekäästä ja palkitsevaa. Tunsin jo ensimmäisellä harjoituskerralla, että olen ikään kuin "oikeassa paikassa oikeaan aikaan". Laulajat olivat innokkaita ja hyvin motivoituneita. Tuntui, että ilmapiirissä oli ensi-ihastusta. Ryhmän naiset toivat omia ideoitaan esille ja ilmapiiri oli siinä mielessä avoin ja tasavertainen. Koin kuitenkin, että he arvostivat osaamistani ja asemaani.

Olen saanut tehdä uusia asioita, joita en ennen ole tehnyt, kuten stemmojen eli toisten äänien kirjoittamista lauluihin. Myös esiintymisen organisoiminen tällaiselle ryhmälle alusta loppuun asti, oli uusi tehtävä minulle. Ilokseni olen huomannut näiden tehtävien tuntuvan sopivalta haasteelta ja jopa helpolta ja innostavalta.

Oman värinsä ensimmäiseen toimintavuoteen toi Ylivieskan kirkon palo pääsiäisenä 2016. Kirkon tuhopoltto horjutti turvallisuuden tunnetta ja koko Ylivieska suri tapahtunutta. Samalla tapahtunut tragedia nostatti pintaan kysymyksiä hengellisen yhteisön tarpeellisuudesta. Yhteisöllisyys sai aivan uudet mittasuhteet alueellisesti sekä valtakunnallisesti, kun monenlaiset rahankeruukampanjat aloitettiin uuden kirkon rakentamiseksi.

Olimme päättäneet esiintymisen huhtikuulle, joka olisi seurakuntatalo Mariassa. Konsertti, tai paremminkin musiikki- ja runoilta, oli otsikolla *Väsyneet maan*. Esimieheni, kansalaisopiston vararehtori kommentoikin, että kuinka osuva teema konsertilla onkaan! Kirkon palo kosketti myös ryhmämme laulajien tunteita ja harjoituksissa nousikin esiin ajatuksia, että mitä jos esiintymisessä murtuukin itkemään, eikä pysty laulamaan? Rohkaisin heitä sanomalla, että yleisö tulisi muistamaan sen illan sitäkin mieleenpainuvampana.

Tämän opinnäytetyön luonne sopii toiminnallisen tutkimuksen luonteeseen siinä, että tarkoitukseni oli kartoittaa gospellauluryhmän toiminta ja tarvitseeko jotain muuttaa kehittyäksemme. Tätä tutkimustyötä tehdessäni vertaan myös samalla omia kokemuksiani laulu- ja kuoro-oppaiden antamaan tietoon. Hyviä oppaita laulajien kanssa työskentelyyn ovat olleet Mari Koistisen *Tunne kehosi - vappu äänesi* sekä Sirpa Lampisen uusi teos hengelliseen kuorotoimintaan *Parasta on laulaa*. Näitten kokeneiden kuoron johtajien opeista olen saanut vahvistusta itselleni ja uusia ideoita harjoituksia varten.

2 TAUSTAA

Tämän otsikon alla selvennän niitä käsitteitä ja tietoja, joita olen tarvinnut tätä työtä tehdessäni. Tutkimustyön kirjallista raportin tekemisessä on se hyöty, että samalla oppii uutta ja syventää tietämystään. Tämä taas selvittää itselleni lisää, mitä kaikkea osaamisen osa-alueita tarvitsen lauluryhmän kanssa työskennellessäni.

2.1 Gospelmusiikki

On tarpeen selvittää gospelmusiikkia käsitteenä. Sana *gospel* tarkoittaa englannin kielessä evankeliumia eli ilosanomaa. Yhdysvalloissa käsite Gospel Music tarkoittaa nimenomaan perinteistä "mustaa gospelia" eli afroamerikkalaisten laulamaa hengellistä musiikkia, spirituaaleja. Spirituaalit olivat osa uutta musiikkikulttuuria, joka syntyi Pohjois-Amerikan eteläosissa Länsi-Afrikasta tuotujen orjien parissa lähtien 1500-luvulta aina 1800-luvun lopulle asti. Orjanomistajat pyrkivät tukahduttamaan ja kitkemään pois orjien omat kansalliset perinteet, myös afrikkalaisten laulujen laulamisen. Orjien ottaessa kristillisen uskon vastaan, yhdistyi hengellinen sanoma heidän omaan laulu- ja musiikkityyliinsä. Tästä seurauksena syntyi uusi musiikkitraditio, joka muutti sekä orjien, että valkoisen miehen musiikin. (Könönen & Huvi 2005, 11-12.)

Länsimainen populaarimusiikki monine tyylilajeineen kehittyikin pääosin juuri afroamerikkalaisen musiikkitradition pohjalta. Myöskin Gospelkokoontamiset seurasivat uusien musiikkityylilajien suuntauksia ja näin ollen 1900-luvun ensimmäisistä vuosikymmenistä alkaen on eri genrejen eli tyylilajien kirjo kasvanut myös hengellisen musiikin esittäjissä. Termiä Contemporary Christian Music, eli ajanmukainen kristillinen musiikki, käytetään Pohjois-Amerikassa genrenimityksenä rytmiselle hengelliselle musiikille. Suomessa vastaavaksi termiksi on yleistynyt "gospel". Eli Suomessa gospel kattaa musiikkityyliltään kaikenlaisen populaarimusiikin kirjon. Se voi pitää sisällään myös perinteisen mustan gospelin tyylisen musiikin esittämisen. (Könönen & Huvi 2005, 8-10.)

Tämä Suomessa vaikuttava käsite gospelista oli myös minun ajatuksissani pohjalla, kun valitsin nimityksen "gospellauluryhmä". Ajatuksena oli siis valita ohjelmistoon lauluja sekä nk. mustan gospelin genrestä, että suomalaisten gospelmuusikkojen sävellyksistä. Nuottimateriaalia löytyy nykyään kirjastojen lisäksi myös internetistä.

Viimeisenä opiskeluvuoteni minulla oli vielä onneksi lauluopettajana Camilla S. Diago, joka on gospelkuoron johtaja ja gossPELLaulaja. Häneltä sain lisää rohkaisua lauluryhmän perustamiseen ja tämän tyyllilajin parissa työskentelyyn. Uskoin myös nuoruuden harrastuksestani afrikkalaisia lauluja esittävässä kuorossa olevan hyötyä varsinkin negrospirituaalien harjoittamisessa.

2.2 Ohjauksesta

Perinteisestä kuoronjohtajasta on minun kokemusmaailmassani hieman sellainen mielikuva, että hän - vaikkakin on hyvä musiikillinen johtaja - muokkaa kuoron haluamaansa sointiin ja fraseeraukseen eli tyylinmukaiseen musiikilliseen tulkintaan. Näin ollen hän käyttää ehdotonta auktoriteettia ja laulajien on kyettävä toteuttamaan annettuja ohjeita jotta yltää kuoron musiikilliseen tasoon.

Näen oman roolini enemmän ryhmän ohjaajana, kuin johtajana. Hyvä pedagoginen ohjaustaito on yhtä tärkeässä osassa, kuin loimilangat ovat maton kudonnassa. Se kulkee läpi asti kaikessa tekemisessä; vuorovaikutuksessa, lauluteknisessä harjoittamisessa ja ohjelmiston harjoittamisessa. Hyvän ohjaajan täytyy mielestäni kyetä tarkastelemaan toimintatapojansa objektiivisesti ja sopivan kriittisesti pystyäkseen kehittymään työssään ja kasvamaan ihmisenä. Ohjaaja asettaa myös tavoitteita, eli hyvä ohjaus on tavoite- ja tulevaisuussuuntautunutta. Ryhmän ohjaajana toimiminen pitkällä tähtäimellä vaatii jokaisen jäsenen kunnioittamista ja rinnalla kulkemista. (JAMK/aokk 2013.) Tämä sopii hyvin myös oman vakaumukseni ajatteluun. Kristillinen uskohan opettaa ihmisen kunnioittamista ja lähimmäisen rakastamista.

Palautteen antaminen ja vastaanottaminen on tärkeä osa ohjausta (JAMK/aok 2013). Palaute lauluryhmässä tapahtuu yleensä välittömänä, spontaanina palautteena harjoitusten lomassa. Ehdottoman tärkeää on rohkaisevan ja ystävällisen ilmapiirin säilyttäminen ryhmässä, jotta palaute on rakentavaa, eikä sitä ymmärretä loukkaavaksi tai lannistavaksi. Joskus olen illalla kotona jäänyt miettimään ja murehtimaan kokiko se ja se henkilö erään sanomiseni loukkaavaksi sen illan harjoituksissa. Jälkeenpäin kysyessäni kyseiseltä henkilöltä asiasta, tulin huomaamaan, että hän ei ollut lainkaan kokenut sitä huonona. Päinvastoin, hän rohkaisi minua antamaan vastaisuudessakin korjausohjeita ja palautetta omasta laulustaan.

Kysely, jonka tein gossPELLauluryhmäläisille marraskuussa 2015, oli tarkennettua palautteen saamista itselleni. Samalla se toimi jonkinlaisena työkaluna ryhmäläisille, että he saivat myös kartoitusta lauluryhmän toiminnasta. Tämä sopii kartoittavaan ohjaustyyliin. Kartoittava ohjaustyyli pyrkii autta-

maan ohjattavaa selkiyttämään opittavia asioita sekä hahmottamaan mahdollisuuksia tehdä asiat uudella tavalla (JAMK/aokk 2013).

Koska lauluryhmän toiminta on kansalaisopiston kurssitarjonnassa, on minulla myös opetuksellinen rooli. Ryhmän toiminnan tavoitteena on siis myös oppiminen. Ohjauksesta ja opetuksen suunnittelusta löytyy paljon hyvää opetusmateriaalia. Huomaan jo tämän ensimmäisen toimintakauden kokemuksesta, että ohjauksesta on hyödyllistä saada tietoa, jotta välttäisi pahimmat suden kuopat. Myöskin oman opetusfilosofian rakentuminen ammatillisesti taitavaksi tarvitsee ohjauksen ja palautteenantamisen tiedollista pohjaa.

Tunnistan, että harjoitusten ja koko tämän gossellauluryhmän toiminnan taustalla vaikuttaa kolmen tasoiset tekijät: yhteiskunnallinen taso, organisaatiotaso sekä yksilötaso (JAMK/aokk 2013). Yhteiskunnallinen taso pitää sisällään sellaisia tekijöitä, kuin Opetushallituksen laatima Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet, joka koskee siis myös omaa kansalaisopistoamme Ylivieskassa.

Toinen taso on organisaatiotaso, joka voisi tarkoittaa kansalaisopistoa paikallisena oppilaitoksena ja työyhteisönä. Sen toimintatavat ja normit vaikuttavat meidän toimintaamme gossellauluryhmässä ja me vastaavasti olemme tuomassa omaa vaikutustamme siihen. Toinen aspekti tällä tasolla on myös yhteistyötahojen, kuten eri seurakuntien toimintatapojen kunnioittaminen ja palveleminen.

Yksilötasolla vaikuttaa oma tietotaitoni, oma ihmiskäsitykseni ja omat kokemukseni. Oma musiikki mieltymykseni vaikuttaa suuresti ohjelmiston laulujen valintaan, vaikkakin otan huomioon ryhmäläisten toiveita ja ehdotuksia. Jokainen laulaja toimii myös vaikutteiden ja impulssien antajana. Kaikkien näiden tasojen yhteisvaikutuksena luomme lauluryhmällemme tyyliä ja tapoja, joista se tullaan toivon mukaan tulevaisuudessa tuntemaan.

2.3 Toimintatutkimuksen luonne

Toimintatutkimus on tutkimusprosessi, jossa pyritään muutokseen tai kehittämään jokin asia paremmaksi. Se on käytännönläheistä ja etsii usein vastauksia työelämän tarpeisiin. Toimintatutkimuksessa yhdistyvät käytäntö ja teoretieto. Myös vastavuoroisesti tutkimuksen myötä ymmärrys teoreettisesta tiedosta kasvaa. (KAMK.) Toimintatutkimus on luonteeltaan niin käytännönläheistä, ettei siinä aina pyritä edes tekemään tieteellistä raporttia. Kuitenkin tutkija Ulla Suojasen mukaan jonkinlainen

toiminnan taustatietojen kokoaminen, kokemusten kirjaaminen ja analysoiminen kuuluu osana tutkimusta. (Suojanen 2004)

Suojanen puhuu artikkelissaan reflektiosta, joka on ihmisen kyky peilata omaa toimintaansa aiempaan kokemusmaailmaansa. Ajan hermolla olevat oppilaitosten kehittäjät ovatkin huomanneet, että reflektiivisyyttä tarvitaan oppimisessa ja toiminnan kehittämisessä. Pitkälle kehittyneessä reflektiivisyydessä opettajasta itsestään tulee muutosagentti ja yhteistyön koordinoija. Toinen tähän liittyvä asia on empowerment- käsitte, joka on työelämälähtöisessä keskustelussa paljon pinnalla nykyään. Hän määrittelee sille suomenkielisen termin "valtaistaminen". Valtaistaminen on käytännössä sitä, että rohkaistaan työntekijöitä ottamaan aktiivisempi rooli työssään ja ottamaan osaa päätöksentekoon ja työn kehittämiseen (Suojanen 2004.). Kun peilaan omaa toimintaani kansalaisopiston työssä, huomaan että tätä piirrettä on havaittavissa myös meidän työyhteisössämme. Uskon, että innostunut työilmapiiri on seurausta juuri vastuun ja vapauden antamisesta työntekijälle itse työn tekemisessä sekä suunnittelutyössä. Apulaisrehtorimme on valtaistanut myös minua sillä tavalla, että olen kokenut vapautta ideoida uusia kursseja, kuten tämä gospellauluryhmä. Myöskin hän otti innolla vastaan esiintymisideani musiikki-illasta, jonka teemaotsikoksi tuli "Väsyneet Maan".

Se piirre toimintatutkimuksessa, jossa jokin asia halutaan kehittää paremmaksi, voidaan nähdä myös tässä opinnäytetyössäni kolmella tasolla: omalta kannaltani ohjaajana sekä opettajana, lauluryhmän jäsenten yksilötasolla sekä lauluryhmää kokonaisuudessaan osana alueemme kulttuuri- sekä hengellistä tarjontaa. Lauluryhmämme kehittyminen tulisikin tapahtua kaikilla näillä kolmella tasolla. Pohdintaosassa työni loppupuolella kerään tuloksia havaittavasta kehityksestä.

3 TOIMINNAN KUVAUS

Tässä luvussa kerron, kuinka uuden gospellauluryhmän aloittaminen tapahtui ja mitä kaikkia osaluokkia toimintaan kuuluu. Kartoitan samalla, mitä kaikkea osaamista tarvitsen työssäni.

3.1 Perustamislähtökohdat

Ehdotin gospellauluryhmää kansalaisopistomme musiikkityöntekijälle keväällä 2015 ja hän piti ajatusta heti hyvänä. Tiesin, että kansalaisopistolla oli hyvä yhteistyö Ylivieskan luterilaisen seurakunnan kanssa. Seurakunnan tiloissa ja osana kansalaisopiston toimintaa toimiikin jo esimerkiksi Virsi-kuoro. Luterilaisessa seurakunnassa toimii myös kirkkokuoro ja helluntaiseurakunnassa on yksi kuoro. Halusin tuoda tarjolle musiikkiryhmän, joka laulaisi uudemman tyylistä hengellistä ohjelmistoa. Käyttämällä kuoro- nimityksen sijaan lauluryhmä- nimitystä, halusin luoda mielleyhtymän nuorekkaampaan ja ajanmukaisempaan suuntaan.

Syksyllä gospellauluryhmä oli sitten esillä kansalaisopiston kurssitarjonnassa. Esittelyteksti oli seuraavanlainen: "Ryhmä on tarkoitettu laulusta kiinnostuneille tai laulua harrastaville. Voit kehittää äänenkäyttöäsi ja laulaa mielimusiikkiasi. Nuorekasta kotimaista ja ulkomaista ohjelmistoa. Opiskelemme myös äänenmuodostusta ja stemmalaulua. Esiintyvä piiri."

3.2 Ensimmäinen toimintavuosi

Viikoittaiset harjoitukset aloitettiin Jokirannan koulun luokassa syyskuun puolessa välissä. Laulajia oli paikalla 15 naista. Aloitimme tutustumalla toisiimme. Kerroin ensin itsestäni ja perheestäni, jonka jälkeen jokainen sai esitellä itsensä. Joukko koostui monenlaisesta musiikillisesta ja hengellisestä taustasta tulevista ihmisistä. Oli kuorokonkareita ja henkilöitä, joilla ei ollut minkäänlaista musiikkitaustaa tai lauluharrastusta. Ikähaitari oli noin kolmekymmenvuotiaista kuusikymmentävuotiaisiin. Kaikkia yhdisti halu laulaa yhdessä. Jaoimme jo ensimmäisellä harjoituskerralla ryhmän alttoihin ja sopraanoihin. Alttoihin tulivat ne henkilöt, jotka tiesivät laulavansa mieluummin matalalta.

Syksyn aikana otin ohjelmistoon suoraan joululauluja, sillä pidin tavoitteena jonkinlaisen esiintymisen joulun alla. Etsin lauluja kirjastosta löytyvistä hengellisistä nuottikirjoista. Anna-Mari Kaskisen kirjoittama ja Petri Laaksosen säveltämä koskettava laulu *Itkemättömät itkut* löytyi sitä kautta. Sen nuottiversiossa olikin valmis kaksiaäninen sovitus, jota käytin sellaisenaan. Ohjelmistossa oli uudeh-

koja hengellisiä joululauluja, kuten Pekka Simojoen *Jouluyön hymni*. Olin itse laulanut sitä yhdessä joulukonsertissa jo vuosia sitten, mutta monelle ryhmäläiselle se oli vielä ennestään tuntematon laulu. Sen sovitukseen en ollut ihan tyytyväinen, joten muutin alttostemmaa hieman ja kirjoitin kertosäkeistöön vielä melodian yläpuolelle kolmannen stemman. Ylintä stemmaan valitsin laulamaan yhden taitavan laulajan, jolla olikin pitkä kuorotausta. Mukaan halusin yhden negrospirituaalin, josta pidän paljon, *Go Tell It On The Mountain*, joka laulettiin englanniksi. Siinä päädyin itse laulamaan säkeistöissä sooloa, koska havaitsin vanhanaikaisen englanninkielen ääntämisen olevan liian haasteellista useimmille laulajista.

Yhdessä suunnittelimme Kipinän ensiesiintymiseksi vierailun Ylivieskan terveyskeskuksen vuodeosaston potilaille. Se olikin luonteva vaihtoehto, koska kaksi laulajistamme työskenteli siellä hoitajana. Vierailu sovittiin terveyskeskuksen osastonhoitajan kanssa adventtiajalle marraskuun loppuun. Kerroin laulajille myös ideastani tehdä opinnäytetyö lauluryhmän perustamisesta ja annoin heille kyselylomakkeet täytettäväksi.

Esiintymispäivä 26.11 koitti ja esitimme joulun sanoman sisältävän ohjelmistomme kahden osaston ruokailutilassa. Säestin laulut itse pianolla. Terveyskeskus paikkana ensiesiintymiselle ei antanut liikaa paineita. Ryhmän laulajien kokemus esiintymisestä olikin välittömän palautteen perusteella erittäin positiivinen sekä myös koskettava, sillä varsinkin alzheimer-potilaille laulaminen nosti tunteita pintaan. Kaikkien mielestä olimme onnistuneet hyvin ja olimme kyenneet tuomaan virkistystä hoitajien ja potilaiden arkeen.

KUVA 1. Kipinän ensiesiintyminen terveyskeskuksessa

Kevätkausi starttasi tammikuussa ja aloitin uuden ohjelmiston suunnittelun. Eteeni tuli Juha Tapion kirjoittama kappale *Väsyneet maan*. Siitä laulusta heräsi minulle idea musiikki-illasta, joka olisi hoi-tava ja voimaa antava tilaisuus. Uskoin monen ihmisen kaipaavan tällaista iltaa ja itselläni kun on ollut myös kokemusta kamppailusta väsymyksen kanssa. Illassa esiintyisi gospellauluryhmämme Kipinä ja paikka olisi seurakuntakoti Maria.

Viikoittaiset harjoituskerrat jatkuivat ja esiintymisen lähestyttyä oli hoidettava mainostaminen ja muu organisoiminen. Sähköposteja läheteltiin kansalaisopiston vararehtorin, seurakunnan kanttorin sekä viestintäyöntekijän kanssa. Varasin seurakuntakodin salin 13.4 esiintymistä varten. Kanttorilta ja viestintäyöntekijältä tarvitsin tietoja muun muassa tilan varusteista ja äänentoistolaitteista. Tein musiikki-illasta mainoksen Microsoft Word- ohjelmalla, josta tein vielä paperimainosta varten PDF-muotoon tallennuksen, sekä Facebookin kautta tehtävään ilmoitteluun pienempikokoisen jpg-version

(LIITE 2). Pyysin vielä musiikki-iltaan mukaan ystäväni Heli Kurikkalan lukemaan hoitavia ja kauniita runojansa. Lisäsin ohjelmaan vielä kaksi soololaulua itselleni.

Ohjelma lopullisessa muodossaan:

Väsyneet maan (säv. & san. Juha Tapio)

Runo

Itkemättömät itkut (säv. P. Laaksonen, san. A-M. Kaskinen)

Takaisin Jerusalemiin (soolo) (säv. & san. J. Salminen)

Runo

Jumalassa on mun apuni (säv. & san. P. Kosonen)

Muutoksen aika (säv. P. Simojoki, san. A-M. Kaskinen)

Runo

Yhteislaulu: Saviruukku (säv. J. Salminen, san. L. Pukkila-Pajunen)

Ristin luona (soolo) (säv. & san. J. Salminen)

Runo

Yksi nimi ylitse muiden (säv. & san. P. Simojoki)

Pilvimuurista valo välähtää (Negrospirituaali)

Yhteislaulu: Onneni on olla Herraa lähellä (säv. & san. P. Simojoki)

Kun taivaaseen (Oh when the saints) (Negrospirituaali)

Valitsin laulujen järjestyksen siten, että alussa oli ne laulut, joiden sanat antoivat ikään kuin luvan käsitellä erilaisia surun ja pettymyksen tunteita. Sitten seurasi lauluja, joiden sanoma ohjasi kuulijaa luottamaan Jumalaan ja näkemään hänen apunsa. Loppupuolelle varasin lohduttavia ja toivoa antavia lauluja. Koin esiintymisen jälkeen, että alkuperäinen ideani illasta onnistui todella hyvin ja ohjelman laulut ja runot olivat olleet hyvin etenevä kokonaisuus. Ryhmän laulajat kokivat myös onnistuneensa, eikä kömmähdyksiä sattunut. Konsertin jälkeen yleisöstä moni tuli antamaan kiitosta ja hyvää palautetta halauksien kera. Musiikki-illan anti koettiin sellaiseksi kuin oli tarkoitettukin, eli voimaannuttavaksi ja hoitavaksi. "Tällaisia toivotaan lisää", joku sanoi palautteessaan. Itselleni tärkeä oli myös kansalaisopiston musiikkivastaavan antama hyvä palaute. Se antoi lisää itsevarmuutta ja onnistumisen tunnetta.

3.3 Harjoitusten sisältö

Lauluryhmämme kokoontuu harjoittelemaan joka viikko puolentoista tunnin ajan. Harjoituksissa ensin vaihdetaan kuulumisia ja sitten edetään äänenavaukseen ja laulujen työstämiseen. Tässä luvussa kerron äänenavaukseen, sointiin ja stemmassa pysymiseen liittyviä seikkoja.

Suunnitellessani harjoituksia, minun on ryhmän ohjaajana muistutettava uudelleen ja uudelleen itseäni sitä seikasta, että lauluääni on ihmiselle herkkä alue. Itse olen luonteeltani ollut aina rohkea esiintymään ja käyttämään ääntäni, joten minun täytyy muistuttaa itseäni olemaan hienovarainen opettaessani äänenmuodostusta, koska kaikilla ei ole vielä samanlaista rohkeutta. Jotkut laulajat ovat tulleet nimenomaan lauluryhmään, koska kokevat arkuutta laulaa yksin. En toivoisi omassa lauluryhmässäni ihmisten lannistuvan tai loukkaantuvan, jos heillä on vaikeutta jollain laulamisen alueella. On kuitenkin varauduttava, että antamastani palautteesta voi tulla loukkaantumista parhaasta yrityksestäni huolimatta. Myös Koistinen puhuu tästä aiheesta, kun hän teroittaa turvallisen harjoitusilmapiirin merkitystä, jossa jokaisen kuorolaisen täytyisi saada kokea onnistumisen elämyksiä (Koistinen 2003, 106).

3.3.1 Äänenavaus

Äänenavauksen tärkeydestä keskustellaan nykyään laulajien keskuudessa. Varsinkin CVT- tekniikan eli Kokonaisvaltaisen äänenkäytön tekniikan opetuksessa ei juurikaan käytetä perinteisiä äänenavausharjoitteita. Näen itse ainakin lauluryhmän harjoittamisessa äänenavaushetken hyväksi käytännöksi. Siinäkin mielessä, että se on hyvä hetki koota ajatukset ja keskittyminen omaan kehoon eli siihen omaan ääni-instrumenttiin, varsinkin aikuisilla, jotka tulevat harjoituksiin usein työpäivän kiireistä. Tavoitteena jokaiselle äänenavauskerralle olisikin, että laulajien keho ja mieli latautuu ja aktivoituu harjoituksia varten (Koistinen 2003, 112).

Aloitan harjoituskerran aina äänenavauksella, joka vie noin 20 minuuttia. Äänenavauksessa aloitan yleensä kehoa lämmittävillä ja avaavilla liikkeillä. Hyviä liikkeitä ja harjoitteita on kertynyt muistiin omilta laulunopettajiltani monien vuosien ajalta. Varsinkin omilla klassisen laulun tunneillani muistan, kuinka voimaannuttavaa oli, kun sai keskittyä rauhassa omaan ääneen ja kehoon. Sieltä saamiani oppeja hyödynnän usein alkuverryttelyssä. Hyviä harjoitteita yläkehon lämmittelyyn ja avaamiseen ovat muun muassa hiihtoliikkeet, ilmaan nyrkkeily, käsien ja harteiden pyörittelyt sekä "tähtien poimiminen". Myös kasvoja ja kieltä voidaan jumpata ja siten saada niitä energisemmäksi. Yksi rentoutusharjoitus, jonka olen perinyt joltain laulunopettajaltani, on harjoitus, jolle olen antanut nimen

"huolet pois". Eli siinä otetaan parit ja vuorotellen sivellään kaverin harteilta näkymättömiä taakkoja ja huolia pois alaspäin suuntautuvien liikkein. Kosketus rentouttaa, antaa energiaa ja tuntuu hyvältä harteissa, käsivarsissa ja selässä. Samalla se rakentaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmän laulajien kesken.

Kehon lämmittelyn jälkeen teemme hengitysharjoituksia, jotka harjaannuttavat laulajan tukea, eli hengitystukea; tukeen osallistuvat lihakset tulevat käyttöön ja sen myötä äänenkäyttö ja laulaminen paranee. Sihinät ja suhinat, joissa harjoitetaan ekonomista uloshengitystä ja laulamiseen tarvittavan sopivan ilmanpaineen käyttämistä, kuuluvat tähän osaan äänenavaushetkeä. *Tunne kehosi - vapauta äänesi* käsikirjassa on paljon hengitysharjoituksia, joita olen hyödyntänyt harjoituksissamme. Niistä mainittakoon hengitysharjoitus Kylkien aktivointi, jolla harjoitetaan uloimpia kylkivälilihaksia sekä hengityksen säätelyä (Koistinen 2003, 153). Hengitysharjoituksissa tärkeää on oikea ryhti (Koistinen 2003, 151). Laulajille opetetaan samalla tietoa laulun fysiologisesta puolesta. Tähän aion tulevaisuudessa käyttää CVT- tekniikan oppikirjan ja internetsivujen tarjoamia hyviä kuvia laulajan anatomias- ta (Sadolin, K.).

Hengitysharjoitusten jälkeen teetän ääniharjoituksia, joilla lämmitellään äänihuulia. Jotta vältetään turhaa kiristymistä kurkun lihaksissa, ääniharjoitukset on hyvä aloittaa laulamalla ensin keski- ja alarekisteristä. Pikkuhiljaa laajennetaan korkeampaan sekä matalampaan äänialaan. Sitten teemme ääni- harjoituksia, joilla harjoitetaan erilaisia lauluteknisiä asioita, kuten artikulaatiota, dynamiikan(äänen voimakkuuden)vaihtelua tai kolmimuunteista fraseerausta*.

Hyviä vinkkejä sain gospellauluryhmän harjoituksiin myös uudesta oppaasta *Parasta on laulaa*. Siellä on ohjeita venyttelyihin, lauluasentoon, hengitysharjoituksiin ja äänen lämmittelyyn (Lampinen 2009, 11-13).

Koistinen(2003) koonnut ison joukon hyviä pareittain tai ryhmänä tehtäviä ilmaisuharjoituksia, joita aion tulevina vuosina käyttää rikastuttamaan ryhmän yhteenkuuluvuutta ja tuomaan rohkaisua itseil- maisuun.

3.3.2 Lauluryhmän sointi ja äänessä pysyminen

Aikuisiässä ihmisillä on ehtinyt kehittyä äänenkäyttöön hyviä sekä huonoja ominaisuuksia ja uuden paremman äänenkäyttötavan oppiminen vie paljon enemmän aikaa, kuin lapsikuoroissa (Koistinen

2003, 105). Puutteellinen laulutekniikka voi ilmetä suppeana äänialana ja äänen laadun selkeinä muutoksina tai sävelpuhtauden kärsimisenä siirryttäessä rekisteristä toiseen. Myöskin kaksiäänisesti laulettaessa voi olla ongelmia pysyä nuotissa vasta-alkajalaulajilla. Nuotilleen laulamista ja äänen puhtautta voidaan harjoitella. Tämä täytyy tehdä pikkuhiljaa ja leppoisan ilmapiirin vallitessa.

Ensimmäisillä harjoituskerroilla huomasin jo, että moniäänisissä lauluissa altoilla ilmeni vaikeutta pysyä omassa stemmassaan. Tarvitsin keksiä keinoja sen ongelman hoitamiseen. Yksi laulajista myös ilmaisi avoimesti, että hänen on vaikeaa välillä pysyä omassa stemmassaan ja kaipaisi siinä asiassa harjaantumista. Mieleni alkoi työstämään keinoja harjoittaa sävelessä pysymistä. Olen yrittänyt kuitenkin välttää liiallista puuttumista vaikeuteen ja ainakaan kohdistamasta asiaa tiettyihin henkilöihin. Itse laulujen opetteluksessa olen laittanut laulajat stemmakohtaisesti yhdessä laulamaan vaikeita kohtia useampaan kertaan. Vaikka vireongelma ei olisikaan kokonaan poistunut, olen antanut tietoisesti asian olla, koska mielestäni laulamisen ilo pitää pysyä tärkeimpänä.

Minulle on ollut uutta aluevaltausta kehitellä harjoitteita, joilla äänessä pysymistä voi treenata. Kehitelin sellaisia ääniharjoituksia, joissa ryhmä jaettiin kahteen ja toinen ryhmä lauloi vain yhtä pitkää ääntä ja toinen siirtyi samanaikaisesti siitä äänestä terssiä, eli kaksi sävelaskelta ylemmäksi. Siinä opeteltiin kuulemaan soinnin puhtautta ja pysymään omassa äänessä. Osa laulajista on harjaantuneita, kuorotaustan omaavia henkilöitä, kun taas osa on aivan vasta-alkajia, kehittyviä laulajia. Epävarmemmat laulajat voivat saada tukea kokeneilta laulajilta valitsemalla paikan vaikka heidän vierestään. Kärsivällinen ja kannustava ohjaus on tärkeää, kun ohjataan kehittyvää laulajaa (Lampinen 2009, 18). Sain myös hyviä vinkkejä moniäänisyyteen harjoittamisesta Lampisen kuoro-oppaasta *Parasta on laulaa*. Siinä neuvottiin, että kaksiäänisesti laulamista voi harjoitella laulamalla tuttuja sävelmiä kaanonissa. Toteutimme näistä Jaakko kulta -laulun sävelellä laulettu Joulun kellot kaanonina sekä harjoituksen, jossa kaksi tai kolme eri laulua lauletaan yhtäaikaaisesti. Laulut olivat Ostopoika se kukkuva kello, Mää, mää lampaani ja Kaksipa poikaa Kurikasta. Näiden laulaminen oli oikein hauskaa ja hyvää treenausta moniäänisyyteen.

En ole vielä ensimmäisenä toimintavuotena lähtenyt muokkaamaan laulajien laulusoundia tai äänen väriä mihinkään tiettyyn suuntaan, esimerkiksi mustan gospelkuoron tyyliksi. Olen havainnut kyllä joukossa olevan erilaisia äänenkäyttötapoja. Toisilla on itse omaksuttu tapa laulaa voimakkaalla rintäänellä, kun taas toisilla klassisempi äänenmuodostus. Erilaiset laulutavat ovat toisaalta rikkaus ja viestittävät jotain henkilön persoonallisuudesta.

4 KYSELY LAULAJILLE

Käytän gospellauluryhmälle tekemääni kyselyä tutkimusmateriaalina ja palautteena omaa työtäni varten. Puolistrukturoitu kysely on aihealueiltaan valmiiksi eritelty, jotta tarpeelliset tiedot saadaan kartoitettua. Samalla se antaa mahdollisuuden vastaajalle myös ilmaista omia ajatuksiaan ja palautetaan omin sanoin.

4.1 Kyselykaavakkeen kysymykset

Koin jo kysymyksiä laatiessani, että se laittoi minut tehokkaasti työstämään mielessäni tämän työn osa-alueita. Mikä on itselleni tärkeää? Miksi haluan tietää juuri tämän asian? Ja millä tavalla asetan kysymykset, jotta vastaajalle ei tule painetta vastata jollain tietyllä odotetulla tavalla?

Ensimmäinen kysymys oli: Millaisia odotuksia sinulla oli tullessasi lauluryhmään mukaan? Halusin pystyä vastaamaan heidän odotuksiinsa, kun suunnittelen harjoituksia ja laulettavaa ohjelmistoa. Toisessa kysymyksessä pyysin heitä kertomaan musiikillisesta taustastaan. Nämäkin tiedot ovat hyödyllisiä valitessani harjoiteltavia lauluja ja harjoitteita. Kolmannessa kysymyksessä kysyin heidän hengellistä yhteisöään tai kirkkokuntaa. Nämä asiat tulivat kyllä esiin jo esittäytymispuheenvuoroissa ensimmäisellä kokoontumiskerralla, mutta halusin saada tiedot vielä muistiin kirjattuna. Neljäs kysymys teetti eniten miettimistyötä. Muotoilin kysymyksen tähän muotoon: Millaisena olet kokenut ryhmän harjoituskerrat tähän asti? Kysymys oli monivalintatehtävä, jossa sai rastittaa jonkun näistä kolmesta kohdasta: *Toivon lisää*, *Sopiva*, *Runsasta*. Osa-alueina olivat:

- * Laulutekniset harjoitteet
- * Ohjaajan palaute
- * Hengellisyys
- * Laulujen musiikillinen haasteellisuus
- * Yksilöllinen ohjaus
- * Etenemisnopeus laulujen työstämisessä (ympyröi): hidas, sopiva, liian nopea

Viidennessä kysymyksessä sai laittaa tärkeysjärjestykseen osa-alueita toiminnassa - itselle tärkein numero 1:ksi ja niin edelleen. Osa-alueet olivat:

1. Laulutaidon kehittyminen
2. Yhteisöllisyys ja mahdollisten ystävyysuhteiden luominen
3. Hengellinen anti
4. Esiintymiskokemuksen karttuminen
5. Musiikin ja yhdessä laulamisen ilo

Viimeinen kysymys kuului: Millaisia elementtejä näkisit, että lauluryhmän toimintaan voisi lisätä? Tällä halusin tietää ryhmäläisten mielissä olevia mahdollisia hyviä ideoita ja myös käynnistää uusia ajatusprosesseja tulevaisuutta ajatellen.

4.2 Kyselyn vastaukset

Kyselyyn vastasi kymmenen laulajaa. Käsittelen läpi järjestyksessä kysymykset ja niiden vastaukset. Kokosin samanlaiset vastaukset yhteen ja nostin esiin myös joitain yksittäisiä mielenkiintoisia kohtia. Vastausten analysoiminen antoi minulle kallisarvoista materiaalia, josta saan palautetta työstäni ja joka auttaa minua ottamaan huomioon mahdolliset uudet tulijat ryhmään.

Kysymys 1: Millaisia odotuksia sinulla oli tullessasi lauluryhmään mukaan?

Jokaisen laulajan vastauksissa oli ilmaistu halu laulaa yhdessä. Samaa kirjoittaa Koistinen kirjansa luvussa, joka käsittelee aikuiskuoroja. Havaintoni tukevat samaa, eli aikuisilla on tarve kuulua ryhmään ja kehittää itseään laulajana. (Koistinen,2003.s.104.) Eräs vastaus tuntui vastaavan täysin omaa ajatustani ryhmän perustamisesta:

"Gospel-lauluryhmän perustaminen oli mukava yllätys! Etsin lauluryhmää ja ihmettelin miksi Yli-vieskassa ei ole, kirkkokuoro ei tuntunut omalta."

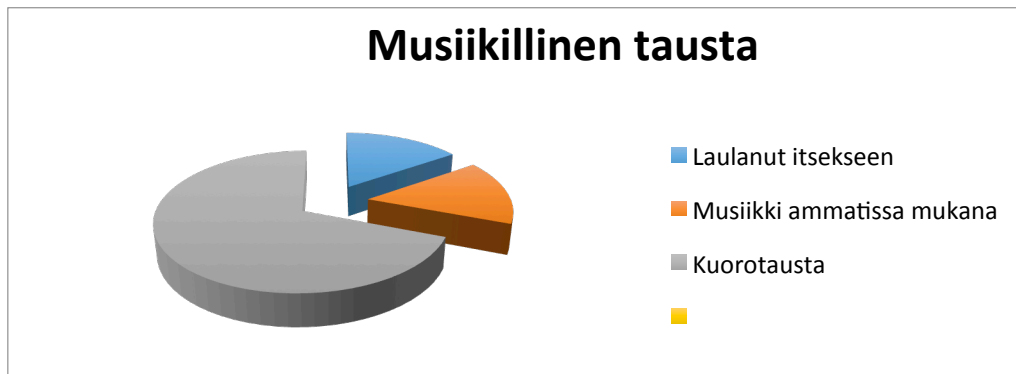
Pari henkilöä oli maininnut odotuksiksi toiveen oppia laulutekniikkaa. Yksi vastaaja kirjoitti haluavansa oppia laulamaan nuoteista tai nuotilleen:

"Oppisin laulamaan jotenkin nuoteista, enkä liikaa nuotin vierestä niinkuin normaalisti."

Kysymys 2: Kerro lyhyesti musiikillisesta taustastasi

Yhtä henkilöä lukuun ottamatta, kaikilla oli taustalla kokemusta erilaisissa kuoroissa laulamisesta sekä yksinlaulun harrastamisesta. Osa heistä oli ollut vapaitten suuntien ylistysryhmissä. Pari henkilöä oli harrastanut myös jonkun instrumentin soittoa. Joukossa oli myös täysin uusia musiikin harrastajia (KUVIO 1).

"Ensimmäistä kertaa olen vastaavassa ryhmässä, aiemmin lähinnä sing staria laulellut ja korvakuulolla pianoa pimputellut."

KUVIO1. Laulajien musiikillinen tausta

Kysymys 3: Kirkkokunta tai hengellinen yhteisö, johon kuulut

Evangelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvia oli seitsemän, vapaakirkkoon kuuluvia kaksi ja yksi helluntaiseurakuntaan sekä luterilaiseen kirkkoon kuuluva. Yksi laulajista, joka ei palauttanut sairastumisen takia kyselyä, tiedän kuuluvan vielä ortodoksiseen kirkkoon. On positiivista huomata lauluryhmämme olevan näin yhteiskristillinen eli kirkkokuntarajoja ylittävä. Tähän mennessä ei ole tullut ongelmia tai erimielisyyttä erilaisista taustoista johtuen ja toivottavasti osaamme jatkossakin säilyttää hyvän yhteyden.

Kysymys 4: Millaisena olet kokenut ryhmän harjoituskerrat tähän asti?

Laskin yhteen vastausten jakautumisen eri vaihtoehtoihin ja kokosin ne taulukkoon selkeyden vuoksi (TAULUKKO 1). Pääasiallisesti kaikki ryhmän jäsenet ovat tyytyväisiä harjoitusten sisältöön ja tempoon eli etenemisnopeuteen. Yksi vastaajista koki laulut musiikillisesti haastaviksi ja etenemisnopeuden liian nopeaksi. Liian myöhän ymmärsin, että juuri tämä henkilö ei ilmaantunut harjoitukseen syyskauden jälkeen. Toivottavasti poisjääminen ei liittynyt siihen, että hän koki musiikillisen haasteen liian suureksi.

Laulutekniikan harjoittamiseen aion jatkossa käyttää enemmän aikaa. Eli äänenavauksen suunnitteluun minun tarvitsee paneutua huolella. Yksi harjoituskerta syyskaudella voitaisiin varata yksityisohjausta varten jolloin aika jaettaisiin jokaisen laulajan kesken. Tämä kahdenkeskeinen aika voitaisiin käyttää niin, että ensin kertoisin heidän vahvuuksiaan. Sitten he saisivat kertoa, mihin kokevat tarvitsevänsä tukea ja harjaantumista. Voisin sitten antaa heille harjoitusvinkkejä kotona tehtäväksi ja myös harjoittaa niitä osa-alueita viikoittaisissa harjoituksissa koko ryhmän kanssa.

TAULUKKO 1. Vastausten koonti 4. kysymyksestä

	Toivon lisää	Sopiva	Runsasta
Laulutekniset harjoitteet	5	5	
Ohjaajan palaute	2	8	
Hengellisyys	1	9	
Laulujen musiikillinen haasteellisuus	2	7	1
Yksilöllinen ohjaus	2	8	
	Hidas	Sopiva	Liian nopea
Etenemisnopeus laulujen työstämisessä		9	1

Kysymys 5: Merkitse tärkeysjärjestykseen viisi osa-aluetta lauluryhmän toiminnassa

Ensimmäisellä ja toisella sijalla tärkeysjärjestyksessä oli kaikilla vastaajilla Laulutaidon kehittyminen ja Yhdessä laulamisen ilo. Tämä osoittaa samaa linjaa, kuin kysymyksen 1 vastaukset. Kolmannelle sijalle sijoitti neljä vastaajista alueen Yhteisöllisyys ja mahdollisten ystävyysuhteiden luominen ja kolme henkilöä alueen Hengellinen anti. Nämä alueet koetaan siis vahvoiksi tekijöiksi, mutta ei kuitenkaan päällimmäisenä harjoituksissa. Tärkeä huomio vastauksissa on, että esiintymiskokemuksen karttuminen koettiin vähiten tärkeäksi. Uskon tähän vaikuttaneen sen seikan, että vastaperustetun ryhmän mielessä ei ole vielä niin vahvana esiintymiset, mutta kun varmuutta ja hyviä kokemuksia esiintymisestä kertyy, niin esiintymiset ovat hyvä motivaation nostaja.

Kysymys 6: Millaisia elementtejä näkisit, että toimintaan voisi lisätä?

Parissa vastauksessa oli mainittu yhteissoinnista, kuinka se lisääntyy, kun lauletaan enemmän moniäänisesti. Toinen heistä kirjoitti näin:

"Paljon yhteistä laulamista äänissä, siten kehitymme. Toisen kuuntelemista. Olemme vasta alussa!"

Juuri nämä kaksi vastaajaa ovat nuorempana laulaneet monia vuosia musiikillisesti korkeatasoisissa kuoroissa, eli he puhuvat kokemuksesta. Pari vastaajaa odotti enemmän esiintymisiä soittajien säestyksellä ja mahdollisesti muiden lauluryhmien kanssa yhdessä. Hyviä ja realistisia ajatuksia, joita pyrin toteuttamaan tulevaisuudessa. Tarkoitukseni oli jo tämän kevään esitykseen saada yhteistyötä aikaan kansalaisopiston bändiryhmien kanssa, mutta se ei vielä toteutunut.

5 POHDINTAA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli raportoida uuden gossPELLAULURYHMÄN perustamisprosessi ja sen ensimmäinen toimintakausi. Tutkimuksen kohteena oli myös kartoittaa edellytykset ja tekijät työn kehittämiseksi, jonka seurauksena olisimme vireä musiikkiryhmän paikkakunnalla. Tähän työhön toteutukseksi sopi luonteeltaan hyvin toimintatutkimus, koska toimintatutkimus on hyvin työelämään liittyvää ja tähtää asioiden kehittämiseen paremmaksi (KAMK). Siispä työni kirjallinen raportointi on myös tyyliltään työelämäraportti.

Aluksi selvensin toiminnan lähtökohdat. Perustamislähtökohdat olivat suotuisat monella tavalla, koska uskoin, että idea on hyvä ja lauluryhmään olisi tulijoita. Harrastelauluryhmän toiminnalle hyvä taustayhteisö oli juuri kansalaisopisto, koska työskentelin siellä jo tuntiopettajana. Kansalaisopistossa oli myös aina mahdollisuus ideoida uusia kursseja ja ryhmiä. Esiintyvänä piirinä gossPELLAULURYHMÄ olisi näin ollen osa kansalaisopiston kulttuurin tuottajan roolia alueemme kulttuurielämässä. Se seikka, että kansalaisopistolla on hyvä yhteistyö luterilaisen seurakunnan kanssa, antaa myös tukea ja mahdollisuuden muun muassa esiintymisille.

Omat edellytykseni lauluryhmän vetäjänä toimimiselle vaati tietysti uskoa omiin musiikillisiin valmiuksiin. Varmuutta antoivat omat lauluopintoni ja pedagogiset opintoni, jotka ovat erinomaisesti luoneet pohjaa ammatilliselle itsetunnolle. Pianon vapaasäestyksen taitoon olen saanut paljon kokemusta toimiessani omassa seurakunnassani musiikkivastaavana jo vuodesta 2001 alkaen. Varmuutta laulutekniikan opettamiseen olen saanut laulunopettajan työstä, jota olen tehnyt neljän vuoden ajan sivutoimisena popjazzlaulun opettajana musiikkiopistossa, kansalaisopistossa ja yksityisenä elinkeinon harjoittajana.

Kevään esiintymisen laulut äänitettiin ja siitä kuunneltuani yhteissointi on ihan hyvä, mutta parannettavaa silti on. Uskon, että omilla ääniesimerkeilläni pystyn opettamaan paljon, kun laulan harjoituksissa malliksi. Siitä he saavat kuulokuvaa rytmin käsittelystä ja laulutavasta. Jonkin verran olen tuonut mukaan rytmilaulun tyyliä popjazzääniharjoitteilla ja Negrospirituaalien laulamisaalla. Mustan gossPELLIN tyylin omaksumiselle olisi tärkeää kuunnella alkuperäisiä musiikkitalenteita. Sitä varten voisin antaa heille listaa musiikista, mitä he voivat kuunnella kotona. He ovatkin jo oma-aloitteisesti kuunnelleet netistä versioita lauluista, joita olemme harjoitelleet. Laulutekniikan ja -soundin osalta harkitsen CVT tekniikan läpikäymistä ja siinä kehitettyjen äänimoodien opettamista laulajille tulevaisuudessa (Sadolin).

Ensimmäinen vuosi gospellauluryhmän ohjaajana on osoittanut, että halukkaita gospelmusiikin laulajia on alueellamme ja heitä on tullut toimintaan nyt kymmenkunta, mutta uskon tulevan jatkossa lisää. Itselleni juuri hengellinen sanoma musiikissa on tärkeää ja antaa intoa tehdä tätä työtä. Kristillinen sanoma voi tulla ryhmämme esiintymisien myötä monien kuultavaksi ja sen myötä sytyttää uskon ja toivon kipinää kuulijoissa.

Palaute lauluryhmämme laulajilta on ollut, että harjoitukset ovat viikon kohokohta. Tämä puhuu siitä, että yhdessä laulamisa ja musiikin harrastamisella on elämän laatua parantava ja voimaannuttava vaikutus. ryhmässä laulaminen olisi vahvistava ja voimaannuttava vaikutus kokonaisvaltaisesti.

Kokemukseni omasta musiikillisesta osaamisesta ja ohjaustaidoista ovat mielestäni osoittautuneet tämän ensimmäisen toimintavuoden jälkeen riittäviksi. Ryhmäläiset ovat antaneet hyvää palautetta pianonsoittotaidostani ja ohjelmiston kappalevalinnoistani. Myös ne stemmat, joita olen lauluihin tehnyt, ovat toimineet hyvin eivätkä ole olleet liian vaikeita näille laulajille. Myös esiintymiset ovat omasta mielestäni onnistuneet siinä mielessä, että ohjelmisto on osoittautunut sopivaksi vaikeustasoltaan ja laulajat ovat olleet tyytyväisiä suoritukseensa. Eli uskoisin, että edellytykset lauluryhmän toiminnalle ja sen kehittymiselle ovat olemassa musiikillisten valmiuksien osalta.

Ajankäyttö ja suunnittelu ovat olleet minulle henkilökohtaisesti haastavia asioita ja niihin olen saanut nyt lisää kokemusta tämän vuoden jälkeen. Huomaan jälkeä päin, että opetuskerran suunnittelun kirjaaminen säännöllisesti päiväkirjaan on tärkeää. Sieltä voi tarkistaa mitä äänenavausharjoituksia tai muita harjoitteita olemme käyttäneet. Näin tulevia harjoituskertoja voi suunnitella helpommin ja tarvittaessa palata käyttämään jotain aiemmin hyväksi nähtyä harjoitetta.

Kaikkein haastavin asia ryhmän ohjaamisessa on minulle ryhmän edessä seisominen ja katsekontakti ihmisiin. Mutta uskon, että asia korjaantuu, kun en välttele hankalalta tuntuvia tilanteita, vaan altistan itseäni niillä pikkuhiljaa. Tarvitsen siinä lisää harjoittelun myötä kasvavaa itsevarmuutta. Olisi varmasti hyödyllistä lukea esimerkiksi johtajan itsetuntoon ja läsnä olemisen taitoon liittyvää kirjallisuutta.

Luonteeni ja persoonani vahvuudeksi voisi lukea positiivisuuden ja innostuneisuuden. En osaa olla kovin muodollinen. Tästä johtuen harjoituksissa on vallinnut välitön ilmapiiri, jossa laulajat ovat us-

kaltautuneet heittämään ideoita ja toiveita spontaanisti. Samoin mielestäni osaan viedä harjoituksia jouhevasti eteenpäin, mutta silti hioa riittävästi haastavia kohtia.

Lauluryhmän kanssa toimiminen on tähän mennessä antanut jo paljon hienoja kokemuksia. Laulajien innostus on ollut polttoainetta, jolla mennään eteenpäin. On ollut rikastuttavaa henkisesti oppia tuntemaan uusia ihmisiä ryhmässä. Olen saanut kokeilla omia rajojani ohjaajana ja muusikkona ja siten saanut kehittyä jo paljon tämän menneen talven aikana. Ja vielä kirjallisen raportin tekeminen on syventänyt ja jäsentänyt ymmärrystäni lauluryhmän toiminnasta. Se auttaa minua myös tulevaisuudessa suunnittelemaan uusia toimintakausia.

LÄHTEET

Toimintatutkimus. Verkkomateriaali. Kajaanin Ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Toimintatutkimus>. Viitattu: 13.4.2016.

Koistinen, M. 2003. Tunne kehosi - vapauta äänesi. Äänitimpurin käsikirja. Helsinki: Sulasol.

Könönen, J. & Huvi, T. 2005. Kahden maan kansalaisia. Suomi-gospelin historiaa. Helsinki: Suomen Lähetysseura.

Lampinen, S. 2009. Parasta on laulaa. Lauluja laulamattomille. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Ohjaus ja arviointi. Mitä ohjaus on? Ohjaustyyli. 2013/2014. Luentomateriaali. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu/aokk. Viitattu 13.4.2016.

Sadolin, K. CVT tekniikka. Internetlähde. Saatavissa: <http://completevocalinstitute.com/introduction-uk/>. Viitattu 2.4.2016

Suojanen, U. 2004 Toimintatutkimus ammatillisen kehittymisen välineenä. Verkkoartikkeli. Saatavissa: <https://metodix.wordpress.com/2014/05/19/suojanen-toimintatutkimus/>. Viitattu 28.4.2016.

Kysely Gospellauluryhmäläisille

Marraskuu 2015. Opinnäytetyötä varten

1. Millaisia odotuksia sinulla oli tullessasi lauluryhmään mukaan?

---

2. Kerro lyhyesti musiikillisesta taustastasi

---

3. Kirkkokunta tai hengellinen yhteisö, johon kuulut: _____

4. Millaisena olet kokenut ryhmän harjoituskerrat tähän asti ?

(rasti vaihtoehdon kohdalle)

Toivon lisää

Sopiva

Runsasta

* **Laulutekniset harjoitteet:**

* **Ohjaajan palaute:**

* **Hengellisyys:**

* **Laulujen musiikillinen haasteellisuus:**

* **Yksilöllinen ohjaus:**

* **Etenemisnopeus laulujen työstämisessä- miten itse koet:**

Hidas, sopiva, liian nopea(ympyröi)

5. Merkitse tärkeysjärjestykseen seuraavat viisi osa-aluetta lauluryhmän toiminnassa:

(Itsellesi tärkein nro. 1 jne.)

- Laulutaidon kehittyminen
- Yhteisöllisyys ja mahd. ystävyysuhteiden luominen
- Hengellinen anti
- Esiintymiskokemuksen karttuminen
- Musiikin ja yhdessä laulamisen ilo

Millaisia elementtejä näkisit, että lauluryhmän toimintaan voisi lisätä?

Väsyneet maan

musiikki- ja runoilta seurakuntakoti Mariassa

13.4.2016 klo 18.00-19.00

*Gospellauluryhmä Kipinä esittää
lohdun ja toivontäyteisiä lauluja.*

Ryhmän ohjaus sekä soololaulu Jaana Yrttiaho

Hoitavia runojaan lukee Heli Kurikkala

VAPAA PÄÄSY. TERVETULOA!

*Järjestää: Ylivieskan seudun kansalaisopisto yhteistyössä
Ylivieskan seurakunnan kanssa*

